

■ Fallstudiestrategier

JOHANNES LINDVALL¹

ABSTRACT

Case Study Strategies. The main challenge faced by case study researchers is how to make the most of a rich and varied body of evidence. One way of achieving this goal is to use a combination of analytical strategies. This paper presents three case study strategies – the periodization strategy, the process-oriented strategy, and the counterfactual strategy – discussing the methodological problems involved and suggesting ways of combining the strategies in order to produce high-quality case study research.

1. Inledning

Fallstudier är empiriska undersökningar av enskilda stater, kommuner, organisationer, politiska partier, val, revolutioner, individer eller andra enheter. Som Bent Flyvbjerg nyligen framhöll i *Statsvetenskaplig tidskrift* har sådana undersökningar länge varit föremål för en metodologisk kritik som går ut på att undersökningar av enstaka fall inte kan ge insikter i orsaksamband och generella förhållanden (Flyvbjerg 2003/2004). Samtidigt har fallstudiemetoden aldrig saknat förespråkare och ett stort antal fallstudier publiceras årligen i statsvetenskapliga tidskrifter och på akademiska förlag. Det senaste decenniet har Gary Kings, Robert Keohanes och Sidney Verbas arbete *Designing Social In-*

quiry (1994) lett till en förnyad debatt om fallstudiernas roll (se t.ex. Bennett & George 2004, Gerring 2004 och bidragen till Brady & Collier 2004). De flesta tycks idag vara överens om att fallstudier lämnar viktiga bidrag till den statsvetenskapliga forskningen, eftersom de kompletterar andra slags undersökningar. Denna perspektivförskjutning i metoddiskussionen motsvaras av en förskjutning i den empiriska litteraturen, där det åtminstone på vissa forskningsområden – såsom jämförande politik – idag blivit närmast obligatoriskt att kombinera statistiska metoder med fallstudier (jfr Latin 2002).

Denna artikel är inte ett principiellt inlägg i den metodologiska diskussionen om fallstudiernas ställning i statsvetenskapen. Jag vill ställa en betydligt mer prak-

¹ Johannes Lindvall är Samuel Finer Post-Doctoral Fellow in Comparative Government vid University of Oxford.

E-post: Johannes.Lindvall@politics.ox.ac.uk.

Jag vill tacka Carl Dahlström, Peter Esaiasson och en anonym granskare för deras kloka synpunkter på tidigare versioner av denna uppsats.

tisk fråga: Hur kan vi utnyttja de fördelar fallstudier har i förhållande till andra undersökningar? Den mest uppenbara fördelen är att fallstudier medger en detaljerad analys inom det enskilda fallet (George & McKeown 1985: 23), men det är närmast en truism och måste konkretiseras. Jag kommer att argumentera för att utmaningen består i att få ut mesta möjliga av ett rikt och omfattande material och att det rätta tillvägagångssättet är att ställa olika frågor till materialet – det vill säga att kombinera olika analytiska strategier. Artikeln beskriver tre olika fallstudiestrategier, diskuterar vilka metodologiska problem de kan ge upphov till, och anger hur strategierna kan kombineras för att på bästa sätt utnyttja fallstudiernas fördelar.

De tre strategier som beskrivs och diskuteras i artikeln kan kallas *periodiseringsstrategin*, *processstrategin* och *den kontrafaktiska strategin*. Periodiseringsstrategin liknar tillvägagångssättet i jämförande och statistiska undersökningar då den bygger på en analys av hur förklaringsvariabler (eller oberoende variabler) och utfall (beroende variabler) varierar. Denna strategi utgår från följande fråga: Leder x till y ? Processstrategin kan sammanfattas i en annan fråga: Hur leder x till y ? För att en teori om förhållandet mellan x och y skall vara giltig krävs inte bara att x och y samvarierar på det förutsedda sättet utan också att iakttagelser av den process som förbinder x med y överensstämmer med de teoretiska förväntningarna. Den kontrafaktiska strategin bygger slutligen – som namnet antyder – på en analys av kontrafaktiska antaganden. Den kan sammanfattas i en tredje fråga: Skulle y inte ha inträffat om inte x hade skett? En god teori bör kunna förklara inte bara varför det som sker sker, utan också varför det som inte sker inte sker.

Alla tre strategierna har tagits upp i tidigare arbeten. Min förhoppning är att denna artikel ändå skall kunna komma till nytta, eftersom den renodlar den centrala frågan om analytiska strategier och sammanfattar och värderar de synpunkter på denna fråga som kan inhämtas i den aktuella metodlitteraturen. För den som önskar bredare översikter över alla steg i det praktiska arbetet med fallstudier hänvisas till George (1979), Yin (2003) och Bennett & George (2004).

2. Avgränsningar

Det finns många slags fallstudier och de har många olika slags syften (Eckstein 1992: 136–163). Som den inledande diskussionen visar är de empiriska strategier jag diskuterar inte i första hand relevanta för deskriptiva eller explorativa studier. De är i stället tänkta för teoretiskt motiverade – och teoretiskt styrda – undersökningar. Resonemanget utgår således från en konventionell syn på statsvetenskaplig teoribildning som en process där teoretiska resonemang används för att utforma modeller, med hjälp av vilka det är möjligt att härleda hypoteser som sedan kan provas gentemot empiriska observationer. Vissa författare har hävdad att fallstudier kan användas för att generera teorier, men även om forskningsprocessen alltid bygger på ett samspel mellan abstrakta resonemang å ena sidan och konkreta exempel och data å den andra (jfr George & McKeown 1985: 24) antar jag att teorier kan formuleras i termer av abstrakta, deduktiva resonemang, inte bara i termer av empiriska generaliseringar.

De fallstudier jag diskuterar vägleds alltså av tydligt angivna teoretiska antaganden och hypoteser. De bygger också i bästa fall på god kännedom om resultaten av andra undersökningar. Många metod-

böcker tycks utgå från att empiriska undersökningar helt och hållet måste stå på egna ben, men i realiteten förhåller forskare alltid sina egna resultat till andras resultat; enskilda studier är inlägg i en pågående diskussion. Framför allt gäller detta inom etablerade forskningsområden med en lång forskningstradition, såsom jämförande politik. För att ta ett exempel kan Peter Katzensteins arbete om sju små, korporatistiska länder i Europa (Katzenstein 1985) uppfattas som metodologiskt tveksamt, då varken den oberoende eller den beroende variabeln varierar – alla sju länder i undersökningen är små; alla sju är korporatistiska (jfr King m.fl. 2004). Denna invändning är emellertid missriktad, då det redan finns en omfattande forskning om de stora europeiska länderna (inte minst Katzenstein 1978), och dessa länder diskuteras explicit i Katzensteins bok (se framför allt kapitel 2). I en god fallstudie placeras det enskilda fallet in i sitt sammanhang, vilket ökar möjligheterna att dra mer generella slutsatser av det enskilda exemplet. Det är därför inte bara önskvärt att behärska relevanta teorier, utan också att veta hur det egna fallet förhåller sig till andra fall, inte minst när det gäller att avgöra om ett fall är kritiskt (*crucial*), i den meningen att en viss teori står och faller med hur väl den fungerar i just detta fall (Eckstein 1992: 152–163). Ett fall kan bara vara kritiskt i förhållande till en viss teori och i förhållande till andra fall.

Ytterligare en avgränsning som bör nämnas innan jag går in på de tre analytiska strategierna är att de i första hand är relevanta för studier av beslutsprocesser. Det innebär inget större problem i statsvetenskapen, men det är tänkbart att vissa av de resonemang jag för saknar relevans i andra samhällsvetenskaper.

3. Periodiseringsstrategin

Den första strategin bygger på samma logik som statistiska analyser, såtillvida att den utgår från en analys av samvariation. Tanken är enkel: en fallstudie som syftar till att förklara någonting måste i första hand belägga att förklaringsfaktorerna (det vill säga x , de oberoende variablerna) samvarierar med utfallet (y , den beroende variabeln) på ett sätt som överensstämmer med de teoretiska förväntningarna. Ett sådant resonemang bygger på jämförelser, vilket förutsätter jämförelsepunkter inom det enskilda fallet. I princip finns tre sätt att identifiera sådana. Det första alternativet är att avgränsa jämförelsepunkter i rummet, exempelvis genom att jämföra regioner inom ett land, myndigheter inom en statsapparat eller nivåer inom en organisation. Det andra alternativet är att avgränsa jämförelsepunkter i tiden, genom att jämföra epoker eller perioder. Det tredje alternativet är att välja jämförelsepunkter i både tid och rum (Gerring 2004: 342–343).

Det finns två skäl att särskilt lyfta fram alternativ två, som jag kallar periodiseringsstrategin. För det första går många fallstudier inom ämnet statsvetenskap ut på att följa utvecklingen över tid inom en viss enhet, såsom en stat eller en organisation, varför denna strategi ofta är praktiskt användbar. För det andra medför jämförelser i tiden särskilda problem som är viktiga att uppmärksamma (Haydu 1998: 340–342).

Med ”periodisering” avses här den analytiska indelningen av en kontinuerlig följd av händelser i ett antal (diskreta) observationer. Syftet med periodiseringen är att kunna visa om det utfall som är undersökningens föremål (exempelvis en förändring av värdet på den beroende variabeln y) sammanfaller tidsmässigt med an-

dra händelser (som kan beskrivas med hjälp av de oberoende variablerna x) på ett sätt som överensstämmer med de teoretiska förväntningarna (jfr Bennett & George 2004: 166–167; Campbell & Stanley 1966: 37).

Anta att den teoretiska modellen ger vid handen att vissa typer av förändringar på den ekonomiska politikens område inträffar om och endast om nya ekonomiska idéer får inflytande i den politiska beslutsprocessen (exemplet är hämtat från en del av min doktorsavhandling, Lindvall 2004: kapitel 3). En jämförelse mellan olika tidsperioder kan då användas för att visa om alla ekonomiska idéförändringar har åtföljts av den förväntade typen av policyförändringar. Om det skulle visa sig att detta inte stämmer ger den teoretiska modellen troligen en otillfredsställande förklaring till det faktiska händelseförloppet.

Grundtanken med periodiseringsstrategin är enkel, men det finns flera viktiga metodologiska problem som måste beaktas.

(1) Det viktigaste problemet är att det alltid finns konkurrerande förklaringar, enligt vilka utfallet inte orsakats av de faktorer som finns med i den teoretiska modellen utan av andra händelser som inträffat samtidigt. En central uppgift är därför att utforma den empiriska undersökningen på ett sådant sätt att de viktigaste alternativa förklaringarna kan prövas (Campbell & Stanley 1966: 39). Det kan ofta åstadkommas med hjälp av de två andra empiriska strategier som diskuteras i denna artikel (se nedan), men alternativa förklaringsfaktorer kan också konstanthållas med hjälp av själva periodiseringen. Anta till exempel – för att återvända till exemplet ovan – att en av de viktigaste alternativa förklaringarna till ekonomisk-politiska förändringar är regeringens partipolitiska sam-

mansättning. Det kan då vara lämpligt att jämföra perioder som innehåller både vänster- och högerregeringar, eftersom skillnaderna mellan perioderna i så fall inte kan förklaras av regeringsskiftet.

(2) Ett annat problem är att effekten av en händelse sällan kan iakttas omedelbart. Det medför att forskare ofta frestas att ärerädda sina favoritteorier genom ad-hoc-hypoteser beträffande tidsutdräkten mellan x och y . I undersökningar som bygger på jämförelser mellan perioder är det därför önskvärt att på teoretiska grunder specificera hur lång tid det kan förväntas ta innan förändringar i oberoende variabler får effekt på den beroende variabeln (Campbell & Stanley 1966: 41–42). Det är också lämpligt att undvika alltför korta jämförelseperioder (perioden 2001–2005 är således en bättre jämförelsepunkt än året 2003), för om man jämför något längre perioder med varandra är det i många fall rimligt att anta att förändringar som föregår eller inträffar inom en viss period också får effekt i den perioden.

(3) Ytterligare en svårighet i undersökningar av processer som utvecklas över tid är att den beroende variabeln vid en viss tidpunkt sannolikt har en effekt på den beroende variabeln vid en senare tidpunkt (King m.fl. 1994: 222; Lieberman 2001: 1014). Statistiska metoder erbjuder tekniska lösningar på detta problem, men sådana saknas i fallstudier, varför problemet måste behandlas teoretiskt. En fallstudie bör beakta vilka kausala mekanismer som skulle kunna göra att den beroende variabeln vid tidpunkten t har en effekt på den beroende variabeln vid tidpunkten $t+1$ och sedan väga in dessa mekanismer i prövningen av alternativa förklaringar (King m.fl. 1994: 222). I politiska beslutsprocesser är det särskilt viktigt att ta häns-

yn till att aktörerna lär sig av tidigare erfarenheter. Det är därför sällan rimligt att anta att värdet på den beroende variabeln – allt annat lika – förblir oförändrat från en period till en annan. Det är bättre att jämföra det faktiska utfallet med ett tänkt scenario där den beroende variabeln ändrar värde till följd av en fortgående läroprocess.

(4) En periodisering kan antingen utgå från värdena på den beroende variabeln eller från värdena på en eller flera oberoende variabler. Vissa forskare har hävdat att det alltid är bättre att utgå från värdena på oberoende variabler (King m.fl. 1994: 129, 140). Om urvalet av perioder är tillräckligt brett – när det gäller vilka olika slags utfall de omfattar – minskar emellertid betydelsen av denna faktor, och om hela den teoretiskt möjliga variationen ingår finns det inga skäl att anta att det är sämre att utgå från den beroende variabeln (Collier & Mahoney 1996: 62–63). För att återknyta till det föregående exemplet kan periodiseringen mycket väl utgå från den beroende variabelns värden om studien omfattar såväl perioder med mycket små policyförändringar som perioder med mycket stora policyförändringar.

(5) Slutligen bör varje studie som bygger på jämförelser över tid beakta att valet av början och slut på den tidsperiod som undersöks inte är neutralt; det får ofta konsekvenser för vilka slutsatser som kan dras (Haydu 1998: 345). Det bör därför finnas goda argument för att börja vid en viss tidpunkt snarare än en annan och att sluta vid en tidpunkt snarare än en annan – till exempel att perioderna dessförinnan och därefter av någon anledning tillhör ett annat teoretiskt universum.

Periodiseringsstrategin är en kraftfull metod eftersom den skapar systematik och möjliggör jämförelser mellan olika tidsperioder. Den skapar därigenom förutsättningar för att pröva konkurrerande förklaringar till ett händelseförlopp. Det är viktigt att vara medveten om att den ger upphov till metodologiska problem, men som detta avsnitt har visat finns tillfredsställande lösningar på många av dessa problem. Någon variant av periodiseringsstrategin är troligen en nödvändig komponent i de flesta fallstudier. Men den utnyttjar inte i sig de särskilda fördelar som fallstudier erbjuder. Den bör därför kompletteras med andra strategier.

4. Processtrategin

En annan vanlig strategi är processtrategin. Till skillnad från periodiseringsstrategin, som handlar om att iakttasamvariationen mellan x och y , går processtrategin ut på att visa om den process som lett från x till y – det vill säga vad aktörerna gör och säger i olika skeden av processen – överensstämmer med en stiliserad beskrivning av hur x leder till y som kan härledas ur den teoretiska modellen (jfr Hall 2003: 394; George & McKeown 1985: 36). För att denna strategi skall kunna tillämpas krävs alltså att den teoretiska modellen är så precis att den kan ge en detaljerad (om än stiliserad) bild av den process som leder från orsak till verkan – en bild som sedan kan jämföras med iakttagelser av det faktiska förloppet.

Anta – för att återvända till det exempel jag har använt tidigare – att den teoretiska modellen ger vid handen att det finns ett samband mellan ekonomiska idéer och den ekonomiska politikens innehåll. I förra avsnittet gick jag igenom det första steget i en fallstudie som syftade till att pröva denna modells förklaringskraft, nämligen

att studera samvariationen mellan idéer och politik med hjälp av periodiseringsstrategin. Det finns emellertid andra möjligheter att pröva om det föreligger ett orsakssamband mellan idéer och politik, åtminstone om teorin förklarar *hur* idéer kan påverka politik.

Teorin bör till exempel kunna identifiera en grupp aktörer (exempelvis akademiska ekonomer) som fångar upp ekonomiska idéer från den internationella debatten, eller utvecklar sådana idéer på egen hand. De nya idéerna måste sedan besegra de idéer som tidigare dominerat i någon form av maktkamp. Det måste därutöver finnas en grupp aktörer inom de politiska institutionerna (exempelvis ekonomiska experter på finansdepartementet eller centralbanken) som fångar upp nya idéer och använder dem för att formulera politiska förslag. Poängen är att en sådan teori inte bara leder till hypotesen att det finns ett samband mellan idéer och politikens innehåll; den ger också en detaljerad bild av hela den politiska process som leder från x till y . Endast fantasin sätter gränser för hur många implikationer som kan härledas ur den teoretiska modellen. Dessa implikationer kan sedan göras till föremål för empiriska undersökningar.

För att återvända till exemplet: Fanns det ekonomer som fångade upp nya idéer från den internationella debatten och besegrade en äldre generation ekonomer, alternativt övertygade denna äldre generation om de nya idéernas förträfflighet? I så fall bör detta gå att belägga empiriskt, förslagsvis genom en analys av innehållet i ekonomiska tidskrifter. Fanns experter inom de politiska institutionerna som var medvetna om de nya idéerna – t.ex. genom att de läste ekonomiska tidskrifter eller hade personliga kontakter med ekonomer – och använde dessa idéer när de formulerade politiken? Det bör i så fall gå att

belägga empiriskt, i interna promemorior och annat underlagsmaterial, eller genom intervjuer. Finns tankegångar i själva policydokumenten – propositioner och motioner – som bygger på de nya idéerna? Också detta bör i så fall gå att belägga empiriskt.

En sista anmärkning när det gäller processtrategin är att om man använder sig av en periodiseringsstrategi när man utformar sin empiriska analys så finns möjligheten att tillämpa processtrategin på två nivåer – dels i fråga om de processer som äger rum inom varje period, när orsak leder till verkan; dels i fråga om de processer som förbinder olika perioder med varandra. Som Jeffrey Haydu (1998: 340, 348) har framhållit kan man "relatera" två perioder både genom att jämföra dem (med hjälp av vad jag har kallat periodiseringsstrategin) och genom att beakta den sekvens av händelser som leder från en period till en annan. Genom att tillämpa processtrategin både när det gäller processer inom perioder och processer mellan perioder ges forskaren maximala möjligheter att dra slutsatser av materialet.

Många statsvetenskapliga undersökningar innehåller en diskussion om den process som leder från orsak till verken, men ofta används analysen av denna process inte explicit för att pröva teorin – den kanske finns med som illustration eller som en del i ett avsnitt som handlar om att bestämma värdena på oberoende och beroende variabler (x och y). Det skulle vara en stor fördel om processtrategin användes mer explicit i undersökningar som bygger på fallstudier. För det första skulle forskaren konfronteras med höga krav på teoretisk precision och metodmässig systematik och därför tvingas tänka igenom de teoretiska och metodologiska utgångspunkterna för undersökningen. För det andra skulle läsaren ges ytterligare möjl-

igheter att bedöma om slutsatserna är giltiga. För det tredje skulle fallstudierna ge unika bidrag till den statsvetenskapliga forskningen, som andra studier inte kan erbjuda.

5. Den kontrafaktiska strategin

Den intensiva datainsamling som en fallstudie medför ger ofta anledning att fördjupa sig i varför vissa händelser inte ägde rum, vilket kan vara lika avslöjande som skälen till att det som skedde skedde. Jag skrev inledningsvis att den kontrafaktiska strategin kan sammanfattas i följande fråga: Skulle y inte ha inträffat om inte x hade skett? Det finns också andra sätt att tänka kontrafaktiskt. Ett är att fråga: Varför skedde inte icke- y ? Poängen med sådana frågor är att de ger nya möjligheter till jämförelser inom det enskilda fallet (jfr Bennett & George 2004: 167–170).

Kontrafaktiska resonemang betraktas ofta som problematiska, särskilt inom historievetenskapen, men all icke-experimentell forskning som syftar till att utforska orsaksförhållanden bygger på kontrafaktiska antaganden (Fearon 1991: 170; Kohli m.fl. 1996: 16–21). I såväl statistiska undersökningar som i undersökningar med få eller enstaka fall syftar de tekniker som används för att pröva alternativa förklaringar till att belägga kontrafaktiska påståenden av typen ”om x inte hade skett så skulle y inte ha inträffat”.

En svensk studie där den kontrafaktiska strategin används är Stefan Olssons arbete *Den svenska högerns anpassning till demokratin* (2000). Flera av bokens kapitel – som handlar om olika situationer då ledningen för den svenska högern kunde ha väntats bjuda motstånd mot demokratiseringen men valde att inte göra så – avslutas med

en diskussion om huruvida högern skulle ha agerat annorlunda under andra förutsättningar. I ett av kapitlen dokumenterar författaren exempelvis den ”modlöshet” som präglade högern sedan den gamla 40-gradiga skalan kommit att betraktas som dödsdömd. Författaren frågar om högern skulle ha agerat annorlunda om denna modlöshet inte hade brett ut sig, men svarar nekande, och de skäl som anförs stärker tilltron till författarens egen förklaring, som är att högern vägledades av en ”samlärande ideologi” (Olsson 2000: 169–171; jfr s 264–265).

Precis som många forskare tenderar att föra implicita resonemang om kausala processer (se ovan) tenderar resonemang om kontrafaktiska antaganden att förbli implicita. Det vore bättre om de – såsom i Olssons avhandling – gjordes explicita (Fearon 1991: 194). Kontrafaktiska resonemang kan emellertid inte se ut hur som helst. För att uttrycka det enkelt måste de vara någorlunda realistiska. James Fearon har framhållit som ett grundproblem att man inte får anta förändringar av värdena på vissa förklaringsvariabler som skulle ha medfört – eller krävt – att också andra variabler (förutom utfallet, den beroende variabeln) hade ändrat värden. Fearon (1991: 193) beskriver emellertid en praktisk lösning på detta problem: att endast beakta sådana alternativa (kontrafaktiska) utfall som de politiska aktörerna själva har övervägt. Sådana överväganden kan återfinnas i såväl offentliga dokument som internt beslutsmaterial och promemorior från partier, myndigheter och organisationer, liksom i intervjuer. Om aktörerna själva föreställt sig icke- y kan man anta att icke- y var ett realistiskt utfall och – vad viktigare är – man kan i många fall identifiera de faktorer som gjorde att aktörerna valde y istället för icke- y , eftersom aktörerna själva hänvisat till dem.

Fallstudier ger – med tanke på den intensiva materialinsamlingen och mångfalden av olika slags material – goda möjligheter att föra kontrafaktiska resonemang. Därför bör kontrafaktiska resonemang ses som en självständig empirisk strategi och de bör föras öppet och explicit, inte implicit. Vidare bör fallstudieforskare, om denna strategi skall vara framgångsrik, se till att materialet innehåller källor till information om vilka beslutsalternativ aktörerna övervägde och förkastade och vilka resonemang de förde om dessa beslutsalternativ.

6. Slutsatser

Genom att använda flera olika analytiska strategier, det vill säga genom att ställa olika slags frågor till sitt material, kan forskare som arbetar med fallstudier få mesta möjliga ut av det material de har till sitt förfogande. Det är den enkla poängen med denna artikel. Periodiseringsstrategin, eller någon annan strategi som bygger på en analys av samvariation, är en nödvändig komponent, eftersom det är svårt att föreställa sig en undersökning av orsakssambandet mellan x och y som inte inbegriper en analys av samvariationen mellan dessa två variabler. Men om det skall vara motiverat att använda fallstudier, trots de nackdelar denna metod har, är det lämpligt att också använda andra strategier, som utnyttjar fallstudiemetodens fördelar. Processtrategin och den kontrafaktiska strategin är tänkta att fylla denna funktion.

Syftet med denna artikel har varit praktiskt – att beskriva tre olika fallstudiestrategier, att diskutera vilka metodologiska problem de ger upphov till, och att ange hur de kan kombineras för att utnyttja fallstudiernas fördelar. I förlängningen tror jag emellertid också att en diskussion om

hur vi kan få ut mesta möjliga av fallstudier gör det möjligt att försvara fallstudierens plats inom statsvetenskapen. Den metodologiska kritiken av fallstudier bemöts ofta på ett olyckligt sätt. Vissa forskare slår till reträtt och medger att fallstudier bara kan ha begränsade, deskriptiva syften, men med tanke på den viktiga roll fallstudier haft för den statsvetenskapliga teoriutvecklingen (jfr Allison 1971; Dahl 1961) är det orimligt att förminska fallstudiemetodens betydelse i så hög grad. Andra har uteslutande utgått från metodologiska principer hämtade från den statistiska litteraturen för att skilja goda fallstudier från dåliga (King m.fl. 1994), men om man bortser från andra strategier än de som låter sig formuleras i statistiska termer förlorar man möjligheten att utnyttja fallstudiernas unika fördelar. Åter andra (exempelvis Flyvbjerg 2003/2004) försvarar fallstudierna genom att på den kunskapsteoretiska nivån hävda att de a priori ger mer legitim eller användbar kunskap än andra slags undersökningar, men också detta resonemang skapar problem, inte bara för att det ligger någonting i många av de vedertagna kriterierna för god forskning, utan också för att man inte i onödan skall eliminera de referenspunkter som möjliggör jämförelser med andra forskares resultat. Det bästa svaret på kritiken mot fallstudiemetoden är intressanta fallstudier.

Referenser

- Allison, Graham T., 1971. *Essence of decision*. Boston: Little Brown.
- Bennett, Andrew & George, Alexander, 2004. *Case Studies and Theory Development in the Social Sciences*. Cambridge: MIT Press.
- Brady, Henry E. & Collier, David (red.), 2004. *Rethinking Social Inquiry*. Lanham: Rowman and Littlefield.

- Campbell, Donald T. & Stanley, Julian C., 1966. *Experimental and Quasi-Experimental Designs for Research*. Chicago: Rand McNally.
- Collier, David & Mahoney, James, 1996. "Insights and Pitfalls. Selection Bias in Qualitative Research". *World Politics* 49(1).
- Dahl, Robert A., 1961. *Who Governs?* New Haven: Yale University Press.
- Eckstein, Harry, 1992. *Regarding Politics*. Berkeley: University of California Press.
- Fearon, James D., 1991. "Counterfactuals and Hypothesis Testing in Political Science". *World Politics* 43(2).
- Flyvbjerg, Bent, 2003/2004. "Fem missförstånd om fallstudieforskning". *Statsvetenskaplig tidskrift* 106(3).
- George, Alexander, 1979. "Case Studies and Theory Development: The Method of Structured Focused Comparison", i P.G. Lauren (red.) *Diplomacy: New Approaches in History, Theory and Policy*. New York: The Free Press.
- George, Alexander & McKeown, Timothy J., 1985. "Case Studies and Theories of Organizational Decision Making". *Advances in Information Processing in Organizations* 2.
- Gerring, John, 2004. "What Is a Case Study and What Is It Good For?" *American Political Science Review* 98(2).
- Hall, Peter A., 2003. "Aligning Ontology and Methodology in Comparative Research", i Mahoney, James & Rueschemeyer, Dietrich (red.) *Comparative Historical Analysis in the Social Sciences*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Haydu, Jeffrey, 1998. "Making Use of the Past". *American Journal of Sociology* 104(2).
- Katzenstein, Peter J., 1985. *Small States in World Markets*. Ithaca: Cornell University Press.
- Katzenstein, Peter J. (red.), 1978. *Between Power and Plenty*. Madison: University of Wisconsin Press.
- King, Gary, Keohane, Robert O. & Verba, Sidney, 1994. *Designing Social Inquiry*. Princeton: Princeton University Press.
- King, Gary, Keohane, Robert O. & Verba, Sidney, 2004. "The Importance of Research Design", i Brady, Henry E. & Collier, David (red.) *Rethinking Social Inquiry*. Lanham: Rowman and Littlefield.
- Kohli, Atul, Evans, Peter, Katzenstein, Peter J., Przeworski, Adam, Hoerber Rudolph, Susanne, Scott, James C & Skocpol, Theda, 1996. "The Role of Theory in Comparative Politics". *World Politics* 48(1).
- Laitin, David, 2002. "Comparative Politics: The State of the Subdiscipline", i Katznelson Ira & Milner, Helen V. (red.), *Political Science: The State of the Discipline*. New York: Norton.
- Lieberman, Evan, 2001. "Causal Inference in Historical Institutional Analysis". *Comparative Political Studies* 34(9).
- Lindvall, Johannes, 2004. *The Politics of Purpose*. Göteborg: Statsvetenskapliga institutionen.
- Olsson, Stefan, 2000. *Den svenska högerns anpassning till demokratin*. Uppsala: Acta Universitatis Upsaliensis.
- Yin, Robert K., 2003. *Case Study Research*. London: SAGE.